

Oponentský posudek bakalářské práce

Název práce: Sociální práce s drogově závislými a jejich rodinami

Autorka práce: Barbora Bělohoubková

Obor studia: Sociální a charitativní práce

Předložená práce spadá svým tématem do oboru studia a představuje pokus seznámit čtenáře se základními informacemi o drogové závislosti a jejích důsledcích, také na rodinu závislého. Poslední, 4. kap., nazvaná „Sociální práce s rodinou závislého“, velmi stručně nastiňuje některé způsoby rodinné terapie a práce s rodinou, dále seznamuje s prací ve skupinách a svépomocnými programy, vše s ohledem na problém závislosti. Autorka svou práci zakládá výhradně na teoretických informacích, přejatých z odborných zdrojů. Výsledný text má téměř celý charakter kompilace. Autorka nazvala svou práci „Sociální práce s drogově závislými a jejich rodinami“ – názvu však odpovídá, přesně vzato, pouze poslední kapitola (která má celkem 6 stran), navíc vzniká otázka, nakolik se obsah této kapitoly skutečně zaměřuje na sociální práci, na hledisko sociální práce a ne spíše na širší hledisko terapeutické (více viz s. 33nn.). Práce se celkově nevyznačuje důsledností, hned na začátku, pod čestným prohlášením, schází datum. Vzniká dojem, že text práce neprošel finální (jazykovou) kontrolou, v závěru překvapí čtenáře scházející slova ve větě (s. 40, zač. 3. odst.), často se v textu objevují stylisticky neadekvátní formulace.

Více k formální (1), obsahové (2) a jazykové (3) stránce:

1) Autorka v závěru uvádí, že „cílem práce byl popis, jak drogová závislost jednoho člena ovlivňuje celou rodinu.“ (s. 40). Obsah práce tomuto cíli více či méně odpovídá, název nikoli. Na místě je tedy otázka, jak by mohl znít název odpovídající obsahu. Ocenit je třeba snahu zapojit několik cizojazyčných zdrojů. Celou práci by nicméně jistě obohatil alespoň pokus o vlastní vyhodnocení, vlastní uvažování.

2) Z hlediska obsahu by vlastní uvažování zasloužil podle mého úsudku jeden aspekt závislosti, který autorka opakovaně popisuje; jde o vztah mezi stavem mozku závislého a jeho jednáním: „...nemáme vlastně žádnou hranici, kdy by nám mozek řekl, že už je to moc...“ (s. 11), „...závislý mozek uživatele vykazuje vysokou tendenci rozvoje závislosti na jakoukoli jinou drogu nebo farmaka“ (s. 19). Čtenář se může domnívat, že autorka pracuje s představou, že existuje silná determinace jednání závislého člověka daná biochemickým stavem jeho mozku, dokonce vyznívají některé pasáže tak, že je to pouze a jen mozek, který jaksi „rozhoduje“, jak člověk bude jednat. Nakolik je tato představa adekvátní? Je zde vůbec prostor pro svobodnou vůli? Anebo jednou závislý člověk svobodnou vůli již nemá? Podobně, silně deterministicky, líčí autorka také vztah mezi stavem závislosti jednoho člena rodiny a stavem jeho rodiny (srov. 31nn.): „Závislost byť jednoho člena je nemocí celé rodiny...“ (s. 32), „Vše zmíněné má velký negativní vliv na fungování rodiny a přispívá to k následnému rozpadu rodiny.“ (s. 31). Vyplývá tedy z drogové závislosti jednoho člena rodiny, že celá rodina „se většinou začíná hroutit...“? (s. 40). Proč bychom měli přijmout tuto představu? Proč přijímat tento pesimistický pohled – a proč bychom měli naopak věřit, že pomoc „zvnějšku“ vždy nabízí řešení? (srov. s. 33, dále např. 4.1.1). S ohledem na tento klíčový aspekt by jistě stálo za to, aby autorka zaujala vlastní zdůvodněnou pozici, více problém determinismu vysvětlila a kriticky reflektovala.

3) Celé práci ubírá na kvalitě také jazyková a stylistická úroveň; myslím, že je sotva dostačující. Tu a tam čtenář narazí na hrubé gramatické chyby a špatné skloňování: „...“, které mohou pozorovat... rodina a blízký“ (s. 20), „...všichni členi rodiny“ (s. 25, 34), „...nějaké... pravidla“, „...v pozici... oběti svým závislým rodičům“ (s. 35). Výčet všech stylistických neadekvátností by vyžadoval další odstavec (viz s. 9, 15, 16, 23, 27, 31, 36, 40).

Podle mého úsudku je práce na hranici obhajitelnosti, doporučuji ji k obhajobě s uvedenými výhradami a otázkami.

15. 5. 19